

Narocnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za leto 35 lir, za 1/2 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera
ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino)
in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek
in petek

Ljubljana, torek 13. januarja 1922

Cena posameznih
številki 0 60

Prijave prometnega davka

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasi:

1. knjigaši splošnega in skupnega davka na poslojni promet in luksus so dolžni vložiti prijave o celoletnem prometu v letu 1941. januarja 1942-XX.

2. Obrtniki, že obdačeni s pavšalno pridobnino oziroma, ki imajo pravico do pavšalne pridobnine, morajo vložiti prijavo (prošnjo) za pavšalno obdačbo s pridobnino.

V tej je navesti število pomočnikov in delavcev, pogonsko silo in porabo toka.

Podaljšanje plačila avtomobilskih taks

Avtomobilski klub Ljubljanske pokrajine kot pokrajinski sedež RACI-a sporoča vsem lastnikom motornih vozil, da je Visoki Komisariat z naredbo, ki bo naknadno objavljena, odredil, da bo rok za plačilo prometne in statistične takse z zapadlostjo 1. januarja 1942 podaljšana do konca tega meseca. Dan začetka pobiranja teh taks bo Avtomobilski klub objavil v časopisih.

Kreditni in nepremičninski trg v Ljubljani

V zadnjem četrtletju 1941, so se hipotечно zavarovana posojila gibala takole:

	Število posojil	skupaj v milijonih lir
oktobra	59	2,3
novembra	50	2,0
decembra	23	2,2
Skupaj	132	6,5

Izbrisanih pa je bilo:

	Število posojil	skupaj v milijonih lir
oktobra	85	3,2
novembra	60	1,65
decembra	27	0,3
skupaj	172	5,15

Promet z nepremičninami izkazuje:

	Prodanih parcel	Kupna cena v milijonih lir
oktobra	61	2,3
novembra	40	1,3
decembra	59	1,75
skupaj	160	5,35

Letno poročilo koncerna Pirelli

Znana italijanska tvornica gum Pirelli ima svoja inozemska podjetja združena pod okriljem finančne družbe Pirelli Holding v Bazlu, ki je izdala letno poročilo o razvoju posameznih podjetij v raznih državah.

Poročilo navaja, da je bilo poslovanje družb v Argentini in Braziliji zadovoljivo. Zadovoljivo je tudi poslovanje španske družbe, čeprav ni bilo mogoče popolnoma obnoviti tovarne v Villa Nuevi, ki je bila porušena med državljansko vojno. Plantaže kavčukovega drevesa ima koncern na Javi. Poslovanje koncernovih podjetij v skandinavskih državah je nazadovalo, od angleške družbe Pirelli Ltd. pa ni bilo poročil. Finančna družba v Bazlu, kateri je bilo priključeno tudi belgijsko podjetje, je zabeležila pri glavnici 18 milijonov frankov 1,07 milijona čistega dobička (prejšnje leto 1,04), dividende pa zaradi izrednih razmer ne bo izplačala.

Nova okrožnica o razdeljevanju tekstilnega blaga

Visoki komisariat je izdal pod št. VIII. No. 4776/212 z dne 30. decembra naslednjo okrožnico:

Nakupni boni za novorojenčence in novorojence

Nastalo je vprašanje, ali je primerno, da se mladoporočencem in ženam, ki so v zadnjih mesecih nosečnosti, nudi možnost, da se odpovedo — če nimajo potrebe — nakupu nekaterih predmetov, spadatajočih k bali, ki jo smejo kupiti v smislu čl. 12. in 13. navodil za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve, zato da v zameno lahko kupijo druge predmete, katere posebno potrebujejo. Razen tega so prišle prošnje, da bi se konsumentom, ki se nahajajo v gori navedenih okoliščinah in katerim se je dovolilo, da si nabavijo namesto teh predmetov tekstilne izdelke, ki jih potrebujejo za njih konfekcijo, dala možnost, da se preskrbijo s sukancem, potrebnim za konfekcijo.

Končno je prišlo opozorilo, da bi bilo priporočljivo zvišati število nekaterih kosov perila pri novoporočenčevi bali in predvsem dovoliti nakup tekstilnih izdelkov in preje za konfekcijo oblek za novorojence v primeru, da se ne marajo ali da se ne morejo kupiti že konfekcionirani predmeti (v katerem primeru, kakor znano, niso podvrženi oblačilnim nakaznicam). Ti predlogi in ta razmotrivanja so se uvaževala ter se pristane na to, da se boni za nakup svatbene bale in bale za novorojence izdajo, namesto za izdelke navedene v čl. 12. in 13. navodil, za določeno število točk, ustrezajočih omenjenim izdelkom, ne da se ti navedejo, tako da se jih imetniki lahko poljubno poslužujejo.

Zato se odreja:

1. Mladoporočencem se izdajajo nakupni boni. Vsega:

a) za 600 točk ali odrezkov z arabskimi številkami. V bonih se ne navede noben predmet, ki naj se kupi s temi točkami, razen onih splošnih, da se točke izkoristijo lahko za nakup preje, tekstilnih izdelkov za konfekcijo in osebno perilo, po izbiri zainteresenta.

Za obutev je treba izdati posebne bone, in sicer omejeno na dva para, enega za moško, drugega za žensko obutev. Dotične točke treba odbiti od gori navedenega skupnega števila 600.

b) Za 700 točk ali odrezkov z rimskimi številkami, ravno tako ob splošni navedbi, da jih interesi lahko poljubno izkoristijo za nakup predmetov, ki so navedeni v čl. 4. črka b) navodil za racionirano prodajo tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve.

c) Za 4 točke ali odrezke za nakup sukanca.

2. Enako se izdaja po eden ali več bonov za novorojence:

a) za 100 točk ali odrezkov z arabskimi številkami, da se izkoristijo za nakup preje in tekstilnih izdelkov za konfekcijo ali pa za osebno otroško perilo.

Ni pa dovoljen nakup obutve s temi točkami;

b) za 200 točk ali odrezkov z rimskimi številkami, da se izkoristijo za nakup postelnega, namiznega ali toaletnega perila za otroke.

c) Za 2 točki ali odrezke za nakup sukanca.

Nedopustne izjave izdelovalcem konfekcije

Dogodili so se primeri, da so prodajna podjetja s tkaninami prosto prodajala blago izdelovalcem konfekcijskih predmetov za novorojence, izdelovalcem pohištva itd. ter si dajala izstaviti izjave, n. pr. v tem smislu:

»S tem izjavljam, da je blago, katero sem pri Vas naročil, namenjeno izključno izdelavi konfekcijskih predmetov za novorojenčke. V moji nadrobni trgovini v . . . prodajam izključno konfekcionirane predmete za novorojenčke in zato tkanine, katere ste mi dobavili, ne bodo prodane, temveč namenjene konfekcijam.«

Da je ta način postopanja absolutno nasproten navodilom Visokega komisariata, je brezdvomno ter se kršitelji izpostavljajo sankcijam, ki so predvidene v omenjenih navodilih, kakor drugim ukrepom administrativnega značaja (tudi preklicu obrtnega dovoljenja).

Za dobavo surovin ali proizvodov, ki so potrebni pri konfekciji predmetov, ki niso zavezani racioniranju, se izdelujejo primerna navodila, ki bodo razposlana v najkrajšem času.

Izročanje bonov za dvig

3. Ni dopustno pozivati detajliste, ki predložijo zbiralne pole

Priporočeno!

UVOZ Obr. 11

....., dne

TRGOVINSKO INDUSTRIJSKI ZBORNICI

LJUBLJANA

Tvrdba

ulica

št.

provinca

sporoča, da je uvozila od tvrdke

s sedežem v

ulica

št.

država

Blagovnanstveni izraz iz tabele A

Količina

Posamezne točke

Skupno točke

dotičnih ministrskih odredb

(Ime in priimek naslovnika ali zakonitega zastopnika tvrdke ter pečat iste.)

Važno: Sporočilo o uvozu se mora nanašati na eden edini blagovnanstveni izraz ter se mora odposlati v roku 5 dni od dneva uvoza.

Od treh izvodov obrazcev naj se dva izvoda odpošljeta zbornici, tretji izvod pa obdrži interesi, da ga morejo predložiti kontrolnim organom na njihovo zahtevo.

Boni za dvig detajlistom

Detajlisti smejo zahtevati na podlagi izročenih točk količino bonov za dvig, katero potrebujejo, ter ni omejitve na »minimalno število točk« za vsak posamezni bon za dvig.

Detajlist sme na primer zahtevati bon za dvig tudi za eno samo točko.

Ker se je ugotovilo, da mnogi detajlisti, ki so prišli v posest bonov za dvig, niso mogli pri producentu ali grosistu izposlovati prodaje radi tega, ker slednji niso

možni, ki naj se zamenjajo za »bone za dvig«, naj se javijo čez nekaj dni za prevzem bonov za dvig.

To povzroča znatno nejevoljo posebno pri trgovcih, ki prebivajo v perifernih občinah pokrajine, kateri se osebno podajajo v kraj sedeža zbornice, da bi čim hitreje dosegli izročitev bonov za dvig.

Da se preprečijo te neugodnosti, se odreja:

1. Pravilo naj bo, da se boni za dvig izročijo, ko predložijo interese zbiralne pole za točke.

2. V primeru, da bi se takojšnja izročitev bonov za dvig izkazala kot nemogoča zaradi nedovoljne opreme urada, naj ta za-prosi trgovce, ki stanujejo v kraju, kjer ima zbornica svoj sedež, naj se kasneje zopet povrnejo, do-čim naj se trgovcem, ki prebivajo v drugih občinah pokrajine, iz-roče boni za dvig istočasno ob njihovi izročitvi dotičnih zbiralnih pol za točke.

3. Trgovce, ki prebivajo v občinah izven sedeža zbornice, je treba obvestiti, da imajo pravico odpošljati zbornici zbiralne pole za točke v priporočeni pošiljki ter na ta način prejemati zaprosene bone za dvig.

Prijave uvoznikov tkanin

Z ozirom na točko 1. okrožnice Visokega komisariata z dne 5. decembra 1941-VIII-No 4776/150 se pojasnjuje, da morajo uvozniki tkanin, oblačil in obutve, ki so zavezana racioniranju, sporočiti uvoz blaga v 5 dneh v priporočenem pismu Trg. ind. zbornici ter točno izpolniti naslednji uvozni obrazec 11.

tično blago navedejo tudi število točk.

Volneno ali bombažasto blago za uniforme

Trgovci na debelo in na drobno, ki imajo v zalogi volneno ali bombaževino blago, ki je prirejeno izključno za vojaške uniforme, smejo prodati to blago vojaškim krojačnicam, ne oziraje se na veljavne predpise.

To izjemno pooblastilo je vezano na dolžnost grosistov in detajlistov, da sporoče Trg. ind. zbornici izvršen prenos blaga na imenik nakupovalcev, kakor tudi na dolžnosti slednjih, da uporabijo blago izključno za oblačila oficirjev in podoficirjev vojske.

Trgovsko-industrijska zbornica se vabi, da izda potrebne ukrepe zaradi zajamčenja izvršitve gornjih odredb in da skrbi za mesečni izkaz o množinah (v metrih — kg) tkanin, na ta način izročenih v konsum. Izkaz naj se dostavi Visokemu komisariatu.

Vezene tkanine

Pozivno na točko 4. okrožnice Visokega komisariata z dne 22. novembra, VIII-No. 4776/102-41-XX se pojasnjuje, da so »vezene tkanine, v katerih prevladuje vezeni del, ki niso podvržene racioniranju tiste, pri katerih se vezenje razteza čez polovico tkaninske površine. Vrh tega se natančneje določa, da je gornja olajšava dovoljena samo za tkanine, ki so vezene na roko.

Proizvodnja umetnih vlaken v Italiji

Italijanska tekstilna industrija ima poleg izdatnega pridelka bombaža na razpolago tudi vrsto umetnih vlaken za prejo, ki jih že dokaj let proizvajajo z velikim uspehom.

Najnovejša vrsta umetnega vlakna se pridobiva iz drevesa »mudacchine«, ki ga je v izobilju na Siciliji, Sardiniji, Pantelleriji in na drugih italijanskih sredozemskih otokih. Način proizvodnje je odkril znani italijanski učenjak dr. Rosario Trioli in ker so vsi poskusi v laboratorijih odlično uspeli, bo v kratkem prišlo do racionalne proizvodnje v velikem obsegu.

Druga nova vrsta umetnih vlaken je »gelsofil«, ki se dobiva iz vej murve. Pridobivanje te vrste umetnega vlakna je združeno z močno razvito proizvodnjo naravnih svile in z gotovostjo se da računati, da bodo dajale murve na leto okrog 12 milijonov kg gelsofila, poleg tega pa še nad 800 tisoč kg celuloze. Gelsofil se meša v količini 20 do 30% z bombažem.

Proizvodnja umetnih vlaken podpirajo tudi italijanske državne železnice. Za poskus so 60 kilometrov železniških nasipov zasadile z grmovjem žoltovine, iz katere se tudi pridobiva umetno vlakno.

V Španiji je bilo po iniciativi in ob sodelovanju italijanske tvrdke Italviscosa ustanovljeno večje podjetje, ki bo proizvajalo umetno svilo iz eukaliptusovih drevec.

Po zadnji trgovinski pogodbi med Italijo in Nizozemsko je dobila italijanska industrija umetnih vlaken iz Nizozemske dva in pol milijona kg kazeina za proizvodnjo kazeinske volne.

Ne le cene, tudi točke morajo biti označene

Tvrdba, ki morajo imeti po veljavnih predpisih na vidnem mestu v vseh skladiščih, trgovinah in stojnicah cenik z najvišjimi cenami blaga, in ki morajo za blago, ki se prodaja občinstvu, označiti z listki cene, naj hkrati za do-

Iz italijanskega gospodarstva

Nova trgovinska pogodba med Italijo in Dansko je bila nedavno podpisana. Danska bo izvažala v Italijo živino, ribe, semena in razne stroje, iz Italije bo pa dobivala kmetijske proizvode, tekstilne snovi, tkanine in kemične izdelke. Vrednost izmenjanega blaga bo nad 200 milijonov lir letno.

O ureditvi železniškega prometa med Italijo in Slovaško se bodo v prvih dneh februarja začela pogajanja. Ker se bo promet v glavnem razvijal čez hrvaško ozemlje, bo ob tej priliki rešeno tudi vprašanje neposredne železniške tarife za hrvaško-slovaški promet.

Za proizvodnjo Fiatovih avtomobilov v Španiji je bila v Madridu ustanovljena delniška družba z glavnico 125 milijonov pezov. Družba, ki so jo ustanovile madridske velebanke, bo imela veliko podjetje, ki bo na podlagi licence izdelovalo avtomobile po načrtih tvrdke Fiat.

Italijanski kapital je odkupil večino delnic atenskega zavoda Banque Populaire, ki je ena največjih bank v Grčiji in je bila prej pod vplivom londonske Union banke.

Italijansko-madžarska trgovinska delniška družba je bila ustanovljena v Rimu, v Budimpešti bo pa poslovala njena podružnica.

Proizvodnja bombaža se je letošnje povečala. V večini okrajev, kjer pridelujejo bombaž, je luščenje že končano in blago se zbira v posebnih središčih. Tudi po kakovosti je letošnji pridelek prav dober.

1159 hidroelektričnih central je lani obratovalo v Italiji, v gradnji jih je 71, pripravljena pa je še graditev 92 hidroelektričnih central.

Povprečna proizvodnja otrobov se ceni na okrog 9 milijonov stotov na leto. Ker vsebujejo otrobi okrog 4 odstotka olja in če računamo, da se da 3 do 3 in pol odstotka tega olja praktično izkoristiti, bi se dalo pridobiti iz otrobov na leto do 300 stotov surovega olja.

Za povzdigo ribolova v Dalmaciji in na Kvarneru bo prispevala vlada 2 milijona lir. Prvi milijon bo izplačan letos, drugi pa v prihodnjem proračunskem letu.

Grafični izdelki, ki so nastali v dobi preporoda Lombardije in še niso dovolj znani strokovnjakom in ljubiteljem umetnosti, bodo razstavljeni v Milanu. Predrediteljem razstave se je posrečilo zbrati tudi precej doslej neznanih tiskovin in lesorezov, ki so vereni izraz narodne kulture, a tudi tehnično na visoki stopnji.

Družbi Società Nazionale Importazioni Legnami, ki uvaža les na račun države, je ministrstvo za izmenjavo in valute naročilo, naj poskrbi za pospešen uvoz lesa iz raznih držav ter kupi tudi one količine lesa, ki so na razpolago preko, določenih kontingentov. Presežek lesa bo dala družba na razpolago zasebni industriji.

Najdaljša žična železnica na svetu je v Italiji. To je 7688 metrov dolga žična železnica, ki vodi od San Rema na vrh gore Bignone.

Delovni čas v obratih tekstilne industrije je znižan na 32 in pol ure na teden. Razen ob nedeljah bo delo počivalo še en dan v tednu, število posad pa se ne bo smelo zvišati. V primeru izredne potrebe se bo dobilo dovoljenje za 40 urno tedensko delo.

Industrija igrač se v Italiji uspešno razvija že od leta 1870., ko je bilo v Lombardiji ustanovljeno prvo večje podjetje za izdelavo lutk. Tudi zdaj v vojni je ta industrijska panoga igrač še zelo delavna, čeprav je poraba kovinskega materiala omejena ter ne sme na leto presegati 40 ton. Vrednost iz inozemstva uvoženih igrač je bila l. 1929. še 5,4 milijona lir, l. 1938. pa samo še 1,8 milijona.

Najcenejše ljudsko zavarovanje

Važno socialno nalogo izvršuje v Italiji tudi državni zavarovalni zavod INA, ki je že pred leti uvedel ljudsko zavarovanje, ki je zdaj z vsemi svojimi ugodnostmi razširjeno tudi na Ljubljansko pokrajino.

Glavne prednosti tega ljudskega zavarovanja so naslednje: pred nastopom zavarovanja zavarovanca ni treba zdravniško preiskati, premije se plačujejo v malih mesečnih obrokih po 5, 10, 15 lir itd., v primeru smrtne nesreče zavarovanca se izplača dvojna zavarovalna vsota, brezposelnim zavarovancem pa dovoljuje zavod odlog plačila premij do dveh let. Posebne ugodnosti so deležni zavarovanci, ki imajo številne družine. Tako n. pr. je zavarovalec, ki ima 6 živih otrok (po zaključku zavarovalne pogodbe), oproščen nadaljnjega plačevanja premij. Tudi pri popolni invalidnosti odpade vsako plačevanje premij.

Zavarovanci so deležni tudi čiš-

stega dobička zavoda. Vsako leto se jim pripiše k glavnici sorazmerna vsota in se tako zavarovalnina zvišuje od leta do leta. Lani je bilo zavarovancem pripisano vsega skupaj 33,4 mil. lir.

Veliko korist in pomoč nudijo zavarovancem zdravstvene naprave in ustanove zavarovalnega zavoda, ki delujejo v vseh pokrajinah ter bodo ustanovljene tudi v ljubljanski. Takozvana zdravstvena središča zavoda so oskrbljena in opremljena po zahtevah sodobnega zdravilstva. Zavarovanci so večkrat brezplačno preiskani od zdravnikov zavoda po raznih metodah, ki so se izkazale kot najuspešnejše. Zavarovalna ustanova opravlja tako vestno in uspešno zdravstveno službo, pri čemer imajo zavarovanci brezplačno pomoč v bolezni in tudi zanesljivo kontrolo svojega zdravja. Tudi zaradi tega je zavarovanje pri INA najcenejše.

Danska zunanja trgovina

Med Italijo in Dansko je bila nedavno sklenjena nova trgovinska pogodba, ki bo po poročilih iz Rima omogočila izmenjavo blaga v vrednosti nad 200 milijonov lir na leto. Z novo pogodbo se bo Italija uvrstila med pomembne odjemalce danske proizvodnje. Danski pa bo znatno pomagano pri preureditvi njenega gospodarstva, ki so jo zahtevale vojne razmere.

Pred sedanjo vojno je imela največji delež pri danski zunanji trgovini Velika Britanija; pri uvozu 34,5, pri izvozu pa 55,5%. Na drugem mestu je bila Nemčija. Njen delež je bil pri danskem uvozu 24,5, pri izvozu pa 19,7%. Delež Italije je bil skromen: pri uvozu 1,0, pri izvozu pa 0,4%. Znatno presežek izvoza je imela danska zunanja trgovina samo v Anglijo, presežke uvoza pa iz Nemčije in USA.

Od vsega danskega uvoza je prišlo na surovine okrog 29, na napol dovršene izdelke nad 33, na manj obdelane izdelke in blago pa nad 37%. Od danskega izvoza je tvorila kmetijska proizvodnja 70,7, industrijska pa 25,3%. Od izvožene kmetijske proizvodnje je prišlo na mesne in mlečne izdelke po 25%, na žive živali pa okrog 5%.

V zadnjem letu pred vojno je znašala v milijonih danskih kron

vrednost uvoza 1640,9, izvoza pa 1550,6, leta 1935. je bil uvoz vrednosti 1309,3, izvoz pa 1240,4 milijona kron. Vsako leto je uvoz presegal izvoz za kakih 50 do 100 milijonov kron. Prvič od leta 1914. je bil leta 1940. izvoz nekoliko večji kakor pa uvoz, kar je dokaz, da se dansko gospodarstvo z uspehom ravna po novih razmerah.

Za blago, ki ga je pred vojno pošiljala v Anglijo in Ameriko, je Danska že našla druge odjemalce in sploh se lahko reče, da je vsen njen izvoz srečno uravnan. Berlinški »Das Reich« ugotavlja, da se da računati celo s porastom izvoza danskih industrijskih proizvodov. V prvem polletju lanskega leta je dosegel ta izvoz vrednost 130 milijonov kron ter znašal 20% vsega izvoza. Za predvojni izvozom industrijske proizvodnje je zaostal za kakih 5%, treba pa je upoštevati ter smatrati za dobro znamenje, da se je vrednost industrijskega izvoza v lanskem prvem polletju dvignila za 20 milijonov kron v primerjavi s prvim polletjem leta 1940.

Ko si bo Danska priskrbelala še krmil, ki jih ni več mogoče dobiti iz čezmorskih dežel, bo njena zunanja trgovina in vse gospodarstvo uspešno tudi pod težjimi pogoji novih razmer.

Zemeljsko olje v vzhodni Aziji

Pristanek Japoncev na Borneu je dvignil javno zanimanje za naravno bogastvo vzhodno-azijskih dežel. Zlasti pa se v listih razpravlja o ležiščih zemeljskega olja v teh krajih. Tako piše o tem zadnji »Reich« v glavnem naslednje:

Veriga ležišč zemeljskega olja od Romunije čez Kavkaz in Iran se nadaljuje v Burmi in nato v Nizozemski Indiji. Gre pa še dalje na Filipine, a se za izkoriščanje teh ležišč Amerikanci niso dosti brigali. Ležišča zemeljskega olja segajo še dalje proti Formozu in Sahalinu, vendar pa so ta severna ležišča manj izdatna. Najbolj so doslej bila izkoriščana ležišča na Sumatri.

Japonska doslej ni mogla vprašanja zadostne oskrbe s tekočim gorivom zadovoljivo rešiti. Anglosake države so zato zlasti v zadnjem času dobavo tekočih goriv Japonski zelo otežkočile. Japonska se je dobro zavedala nevarnih posledic nezadostne oskrbe z zemeljskimi olji ter je zato začela proizvajati bencin iz premoga. Koliko

je pridobivala Japonska petroleja na Sahalinu in Formozu, o tem se niso objavljali nikaki podatki. Pač pa se je naglašalo, da so se izvršila na Formozu številna nova vrtanja.

Kakor so dokazali dogodki, je bilo mnenje Anglosasov, da se Japonska zaradi pomanjkanja tekočih goriv ne bo upala vplesti v vojno, zelo napačno. Pač pa je bil eden prvih korakov Japonske, da so se njene čete izkrcale na Borneu in se polastile tamkajšnjega petrolejskega ozemlja. Po podatkih japonskega ministrskega predsednika so Angleži že vse zadnje tri mesece uničevali petrolejske naprave na Borneu. Vendar pa se je Japoncem posrečilo, da so v kratkem času mogli doseči zopetno obratovanje številnih petrolejskih obratov. Tokio računa, da bo dala petrolejska proizvodnja na Borneu v kratkem pol milijona ton letno. To bi bila približno polovica dosedanjega kapacitete Britanskega Bornea.

Nizozemski Borneo je glede pe-

trolejske proizvodnje na drugem mestu vseh vzhodno-azijskih dežel. Tako je znašala proizvodnja Sumatre 5,3, Nizozemskega Bornea 1,7, Britanskega Bornea 1,1 in Jave 0,9 milijona ton letno.

Bogastvo vzhodno-azijskih dežel na zemeljskem olju je torej znatno, čeprav se ne more primerjati s proizvodnjo U. S. A., Venecuele in Sovjetske Rusije. Vseeno pa so vzhodno-azijske dežele glede bogastva zemeljskega olja na četrtem mestu na svetu.

V glavnem izkorišča ležišča Nizozemske Indije petrolejska nizozemska družba »Royal Dutch«, ki pa se je v prejšnji svetovni vojni naslonila na britanski petrolejski koncern »Shell Oil«. A tudi ameriška petrolejska družba Standard Oil si je pridobila v Nizozemski Indiji številne koncesije ter zgradila mnoge naprave.

Zasedbo Bornea si je Japonska pridobila dostop do vzhodno-azijskih ležišč zemeljskega olja in nebenega dvoma ni, da bo skušala ta čim intenzivneje izkoriščati.

Francoske državne finance

Francoski finančni in gospodarski minister je ob predložitvi novega francoskega proračuna označil osrednji problem francoske finančne politike v glavnih obrisih takole: Zaradi silno zvišanih francoskih državnih izdatkov dotečajo narodnemu gospodarstvu znatna denarna sredstva. Za to naraščajočo kupno moč pa ni dovolj blaga, ker ne narašča proizvodnja v enaki meri kakor pa dotok denarja v gospodarstvo. Nesorazmerju med obilico denarja in pomanjkanjem blaga se more napraviti konec le na ta način, da se odvisna kupna moč zajame v korist države in sterilizira. Zato se v novem proračunu zvišuje cela vrsta davkov, carin, taks itd. ter se bodo državni dohodki z novo davčno reformo zvišali od 68 na 80 milijard frankov.

Denarstvo

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani sporoča svojim cenjenim vlagateljem, da izplačuje na stare hranilne vloge, ki dne 1. januarja 1941. niso presegale zneska 20.000.— lir, 10% (deset od sto), na one stare hranilne vloge, ki so dne 1. januarja 1941. presegale znesek 20.000.— lir, pa 5% (pet od sto). — Vsa tekom leta 1941. izvršena izredna izplačila se odbijejo od razvezane izplačilne kvote.

Hrvatska poštna hranilnica je imela od ustanovitve nove hrvatske države pa do konca novembra za 43 milijard kun čekovnega prometa.

Narodno premoženje Bolgarske in njej priključenih krajev se ceni po izjavi bolgarskega finančnega ministra na 500 milijard levov, narodni dohodek Bolgarske pa na 75 do 100 milijard levov.

Med Dresdner Banko in Bolgarsko trgovsko banko v Sofiji je bil dosežen sporazum, s katerim naj se poglobi trgovinski stiki med Nemčijo in Bolgarsko.

Na Češko-Moravskem je bilo ob koncu l. 1941. v obtoku bankovcev za 9389 milijonov Kč, na Slovaškem pa za 2022 milijonov Kč.

Obtok bankovcev v Nemčiji je znašal koncem l. 1941. 19.325 milijonov RM.

Z naredbo finančnega ministra Češko-Moravske so dopustne prodaje in nakupi vseh delnic, ki notirajo na borzi, edinole preko borze.

Obtok bankovcev na Japonskem in v zasedenih deželah je znašal koncem novembra 1941. okoli 9 milijard jen.

»Službeni list za Ljubljansko pokrajino«

kos l. z datumom 3. januarja je objavil: Naredbi Vis. komisarja o zvišanju deleža za obvezno oddajo goveje živine ter o koncentraciji zavarovalnega poslovanja. Odločbi Visokega komisarja o ukinitvi sekvestra zavarovalne družbe »Elementar« ter o postavitvi novega sekvestra zavarovalni družbi »Jugoslavija«.

Gospodarske vesti

Centrala za železo se je ustanovila na Hrvaškem. Vsa proizvodnja železa je s tem prišla v državne roke.

Najvišji dopustni zaslužek pri prodaji tekstilnega blaga je bil na Hrvaškem maksimiran v trgovini na debelo od 9 do 21 odstotkov, v trgovini na drobno pa od 18 do 40%.

Sadilci tobaka na Hrvaškem bodo smeli letos posaditi za 15% več sadik ko lansko leto.

Srbski državni proračun za leto 1942. izkazuje 2,98 rednih in 0,43 milijarde din izrednih izdatkov, proračun drž. podjetij pa 1,6 milijard din, skupno torej okoli 5 milijard din. Izdatki so z dohodki kriti, kakor poročajo srbski listi.

Uredbo o obveznem delu in omejitvi svobodne zaposlitve je izdala srbska vlada. Po tej uredbi more minister za notranje zadeve prepovedati delovne odpovedi ali odpuščenje delavcev v določenih podjetjih. Nadalje more pozvati na obvezno delo vse državljane od 17. do 45. leta v določena podjetja. Obvezno delo ne sme trajati več ko 6 mesecev.

Vse državne takse v Srbiji so bile znatno zvišane, da bi se povečali državni dohodki.

V Srbiji bodo posejali s sladkorno repo 15.000 ha, v Banatu pa 10.000 ha. Proizvodnja sladkorja v Srbiji se bo s tem zelo zvišala.

Tvornica olja v Novem Vrbasu, ki je bila dosedaj v rokah srbskega kapitala, je prešla sedaj v roke neke nemško-madžarske skupine.

Prehranjevalni urad se je ustanovil v Turčiji. V kratkem se uvede v Turčiji krušne karte.

Stalna razstava evropskega obrta bo odšel po sklepu mednarodnega kongresa obrtnikov v Frankfurtu, ki je tudi sedež stalne razstave nemškega obrta.

Avtobusni promet je poštno ravnateljstvo na Sp. Stajerskem ob nedeljah in praznikih ukinilo.

Po novem francoskem proračunu so predvideni vsi dohodki na 80 milijard frankov, izdatki pa na 105,5 milijarde frankov, da znaša primanjkljaj v rednem proračunu 25,5 milijarde frankov. Poleg tega pa so proračunani izredni izdatki na 33, zasedbeni stroški za nemško vojsko na 130 in finansiranje nemško-francoskega kliranga na 20 milijard frankov. Vsi izdatki bi s tem narasli na 275 milijard frankov, primanjkljaj pa na skoraj 200 milijard frankov.

Med Francijo in Španijo je bil sklenjen klirinški sporazum ter je bil pri tej priliki zvišan tečaj francoskega franka od 21 na 25 pezov za 100 frankov.

Nove omejitve v prehrani je uvedla francoska vlada, ker so začele že močno izčrpane, uvoz iz tujine pa je zelo težaven. Tako bo dobival v januarju vsak prebivalec Pariza 100 g kruha na dan, 50 g sira na teden in 400 g testenin na mesec.

Portugalska vlada je izdala nove omejitve glede potrošnje živil in življenjskih potrebščin.

Ameriški fin. minister Morgenthau je izjavil, da bo zahteval Rooseveltov program 150 milijard dolarjev izdatkov. Da se bodo mogli ti izdatki kriti, izdeluje washingtonska vlada nov davčni načrt, ki naj da državi za 50 milijard dolarjev novih dohodkov. Poleg tega pa se mora civilna potrošnja zmanjšati vsaj za eno tretjino.

Stednja uporaba električnega toka se uvede v Združenih državah Sev. Amerike.

Civilna potrošnja kavčuka bo z novim letom v Združenih državah Sev. Amerike omejena za 80%.

Angleške investicije v južno-vzhodni azijski koštrski proizvodnji se cenijo na 50 milijonov funtov, angleške investicije v gospodarstvu kavčuka pa na 300 milijonov funtov. Zelo veliki so tudi interesi Shell-koncerna v Borneu in Nizozemski Indiji.

Japonskemu parlamentu je bil predložen zakonski načrt, po katerem naj se ustanovi državni zavod za finansiranje gospodarstva v Oceaniji.

V Bangkoku se je ustanovila s kapitalom 10 milijonov tikalov narodna banka, ki naj utrdi tajsko valuto.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.